

Čas skúšky a preosievania

Jozef Duháček

26. augusta 2024 ✚ Cirkev ✚ Komentár

Kardinál Henry Edward Manning, významný anglický konvertita 19. storočia (dosiahol významný post v anglikánskej cirkevnej hierarchii, ale vďaka milosti Božej konvertoval vo vlne konverzií z anglikanizmu, ktorá poznačila koniec 19. storočia (Newman, Benson, Chesterton a iní).

Manning sa celou svojou dušou oddal katolíckej veci a za svoju usilovnú a vynikajúcu prácu pre vec katolicizmu bol odmenený titulom kardinála. Jeho láska k rímskej Cirkvi a rastúca nenávisť sveta ku katolíckej viere a niektoré apokalyptické náznaky, ktoré pozoroval v jeho dobe ho priviedli v roku 1861 k spísaniu zaujímavého traktátu s názvom: ***The Present Crisis of the Holy See***. V tejto práci sa Manning zaoberá vážnymi problémami, ktorým čelila katolícka Cirkev v polovici 19. storočia, konkrétne s ohľadom na politickú a spoločenskú situáciu v Európe.

Carl Bloch, *Kázanie na vrchu*, 1890

zdroj: wikimedia commons

Manning začína knihou tým, že opisuje kontext, v ktorom sa nachádzala katolícka Cirkev. Bolo to obdobie intenzívnych politických a sociálnych zmien, najmä v Taliansku, kde sa bojovalo o zjednotenie krajiny. Tento proces, známy ako *Risorgimento*, ohrozoval pápežský štát – centrum politickej a duchovnej moci pápeža. Manning tvrdí, že úpadok pápežského štátu by bol katastrofou pre celú Cirkev, pretože by to oslabilo duchovnú autoritu pápeža.

Jedným z hlavných argumentov, ktoré Manning predkladá, je, že pápežstvo má nielen duchovný, ale aj politický význam. Pápež je nielen hlavou katolíckej Cirkvi, ale aj vládcom politického subjektu, ktorý mu umožňuje zachovať si nezávislosť od svetských mocností. Ak by pápež stratil kontrolu nad pápežským štátom, stal by sa závislým na iných mocnostiach, čo by ohrozilo slobodu Cirkvi.

Manning tiež zdôrazňuje, že táto kríza nie je len politická, ale aj morálna. Vidí v nej útok na základy kresťanskej civilizácie a duchovné hodnoty, ktoré tvoria jej základ. Preto vyzýva veriacich, aby sa modlili za záchranu pápežstva a podporili ho v jeho úsilí o udržanie nezávislosti.

V závere knihy Manning varuje pred dôsledkami, ktoré by nastali, ak by pápežstvo stratilo svoju politickú moc. Tvrdí, že by to viedlo k oslabeniu Cirkvi a k šíreniu sekularizmu, čo by malo negatívny dopad na celú spoločnosť. Zároveň však vyjadruje nádej, že Boh ochráni svoju Cirkev a umožní jej prežiť túto krízu.

Kniha *The Present Crisis of the Holy See* je silným vyjadrením obáv a presvedčenia kardinála Manninga o dôležitosti udržania nezávislosti pápežstva. Je tiež výzvou pre veriacich, aby stáli za svojou Cirkvou v čase veľkých zmien a neistoty a *prináša niekoľko užitočných postrehov aj pre dobu, v ktorej už pápežský štát ako reálne platná politická entita nejestvuje, sekularizmus je štátnou doktrínou celého „vyspelého“ sveta a Cirkev začína byť stále viac a viac prenasledovaná.*

V úvode vychádza z varovaní sv. Pavla v Druhom liste Solúnčanom (2Sol 2,1–8):

*Čo sa týka príchodu nášho Pána Ježiša Krista a nášho zhromaždenia okolo neho, prosíme vás, bratia, nedajte sa hneď vyviešť z rovnováhy a naplašť ani duchom ani slovom ani listom, údajne naším, akoby už Pánov deň nastával. Nech vás nezvedie nik nijakým spôsobom. Lebo nenastane, kým nepríde najprv **odpad** a nezjaví sa človek neprávosti, **syn zatratenia**, ktorý sa **protiví a povyšuje** nad všetko, čo sa nazýva Bohom alebo čo sa uctieva, takže sa posadí v Božom chráme a bude sa vydávať za Boha. Nepamätáte sa, že som vám to hovoril, ešte keď som bol u vás? A teraz viete, čo ho zadržá, aby sa zjavil až v pravom čase. Lebo tajomstvo neprávosti už pôsobí; ale len dotiaľ, kým nebude odstránený ten, **čo ho teraz zadržá**. Potom sa zjaví ten zločinec, ktorého Pán Ježiš zabije dychom svojich úst a zničí jasom svojho príchodu; toho, ktorý príde pôsobením satana so všetkou mocou, znameniami a klamnými zázrakmi a s každým zvodom do neprávosti pre tých, čo idú do záhuby, lebo neprijali lásku k pravde, aby mohli byť spasení.*

Tu sv. Pavol prorokuje o štyroch veľkých skutočnostiach:

- **po prvé: o vzbure a apostáze, ktorá bude predchádzať druhému príchodu nášho Pána;**
- **po druhé: o synovi neprávosti a zatratenia, ktorý sa má zjaviť;**
- **po tretie: o prekážke, ktorá bráni, aby sa zjavil;**
- **a napokon o období prenasledovania, ktorého bude autorom.**

Kardinál Manning sa pri spracovaní témy vyhýbal vlastným dohadom a pokúsil sa skompilovať to, čo k tejto pasáži zo sv. Pavla našiel buď u cirkevných otcov, alebo u takých teológov, ktorých Cirkev uznáva, menovite Bellarmina, Lessia, Malvendu, Viegasa, Suareza, Riberu a iných.

Vzbura

V origináli stojí **ἀποστασία** apostáza „odpadnutie“ a vo Vulgáte čítame **discessio** alebo „odchod“. Kardinál Manning používa slovo vzbura. Vzbura znamená vo všeobecnosti vzdorovité, často násilné oddelenie sa od nejakej autority a následný odpor voči nej. **Táto vzbura alebo odpadnutie je oddelením nie od občianskeho, ale od duchovného poriadku a autority; lebo posvätní spisovatelia znova a znova hovoria o takomto duchovnom oddelení. ...**

Prorok Daniel v dvanástej kapitole hovorí, že v čase konca sveta „*Mnohí sa očistia, obielia a zbavia sa trosky; bezbožní budú konať bezbožne, ani jeden bezbožník nepochopí, ale rozumní pochopia.*“ To znamená, že mnohí, ktorí poznali vieru, od nej odpadnú. „*Rozumní z ľudu privedú mnohých k chápaniu, ale začas budú padať pod mečom, v plameňoch, v zajatí a pri plienení. Keď však budú padať, dostane sa im malej pomoci a mnohí sa k nim pokrytecky pridajú.*“ (Dan 11,33–34); to znamená, že odpadnú od svojej vernosti Bohu. A ako sa to stane? Čiastočne strachom, čiastočne podvodom, čiastočne zbabelosťou; čiastočne preto, že sa nedokážu postaviť za nepopulárnu pravdu a otvorene čeliť populárnej; čiastočne preto, že nedokážu zniesť prevládajúcu pohrdavú verejnú mienku, ktorá mnohých katolíkov desí a tak sa najprv nebudú priznávať ku svojim princípom a zásadám a napokon sa ich ani neodvážia držať.

Tento stav pozorujme medzi dnešným katolíckym ľudom pravidelne a často. Mnoho moderných katolíkov si až príliš cení verejnú mienku a radšej horlivo pritakávajú svojim nepriateľom a taktne mlčia o tej časti zásad, princípov a dogiem katolíckeho náboženstva, ktorá by z nich v očiach sveta urobila stredovekých tmárov a poverčivých hlupákov. Hanbia sa za svoju Cirkev a na jej dejinách im veľmi prekážajú najmä tie obdobia, udalosti a situácie, kedy sa katolícka Cirkev správala ako katolícka. A čo začalo taktným mlčaním o zásadách a dogmách, ktoré by ich „strápnili“ v očiach protikatolíckej verejnosti prerastie do vnútorného a následne verejného odmietnutia týchto vecí.

Ale keďže práve tieto strápnujúce doktrínálne body sú práve tým, čím sa katolícke náboženstvo líši od protestantského náboženstva a tiež od ateizmu, títo katolíci sú na najlepšej ceste k spomínanému odpadu. Dá sa to tiež zabaliť do pekného pozlátka ekumenického dialógu, v ktorom nepozerala na to, čo nás rozdeľuje, ale len na to, čo nás spája.

Prenasledovanie

Toto všetko prirodzene vyústí do obrovského prenasledovania. Netreba sa rozpisovať o hrôzach, ktoré to prinesie, stačí pripomenúť slová nášho Božského Majstra: „*Brat vydá na smrť brata a otec dieťa. Deti povstanú proti rodičom a pripravia ich o život. Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno.*“ (Mt 10,21–22).

V tomto prenasledovaní mocnosti sveta vykonajú na Božej Cirkvi takú pomstu, akú svet dovtedy nezažil. Božie Slovo nám hovorí, že ku koncu časov bude moc tohto sveta tak obrovská a nepremožiteľná, že Božia Cirkev bude rozdrvená pod jej rukou – Božej Cirkvi sa už nedostane pomoci od cisárov alebo kráľov, kniežat, alebo zákonodarných zborov či národov. Bude opustená. Bude zbavená ochrany. Bude oslabená, zmätená a porazená a bude krváčať pri nohách mocností tohto sveta.

Mnohí cirkevní spisovatelia nám hovoria, že v posledných dňoch pravdepodobne aj mesto Rím odpadne od Cirkvi a námestníka Ježiša Krista; a že Rím bude opäť potrestaný, lebo z neho odíde; a Boží súd padne na miesto, z ktorého kedysi kraloval nad národmi sveta. Lebo čo robí Rím posvätným, ak nie prítomnosť námestníka Ježiša Krista? Čo by malo byť v Božích očiach na Ríme vzácné, okrem prítomnosti vikára Jeho Syna? Ak Kristova Cirkev odíde z Ríma, potom Rím nebude v Božích očiach o nič viac ako dávny Jeruzalem. Jeruzalem, sväté mesto, vyvolené Bohom, zvrhnuté a pohltené ohňom, pretože ukrižovalo Pána slávy; a ak sa stane odpadlíkom aj mesto Rím, ktoré je už 19 storočí sídlom námestníka Ježiša Krista, bude rovnako odsúdené ako bol odsúdený starý Jeruzalem, z ktorého dnes už nič neexistuje. Dnešný Jeruzalem má s tým, v ktorom chodil náš Pán a ktorý Rimania dočista zrovnali so zemou spoločné len veľmi málo. A preto nám

cirkevní autori hovoria, že mesto Rím nemá žiadnu výsadu len tú, že v ňom sídli Kristov námestník; ak bude Rím neverný, ten istý súd, ktorý padol na Jeruzalem, hoci ten bol posvätený prítomnosťou Božieho Syna Božieho, Majstra, a nie iba učeníka, padne aj na Rím.

Za čias kardinála Manninga bola predstava, že mesto Rím odpadne od Kristovho námestníka a bude zničené pre mnohých katolíkov veľmi nová a ťažko prijateľná. Dnes sa zdá, že sme v tomto smere už veľmi pokročili a vieme si to na základe posledných udalostí veľmi dobre predstaviť. Kardinál však pre svojich súčasníkov uviedol niekoľko textov od veľkých teologických autorov minulosti.

Najskôr cituje Thomasa Malvendu, španielskeho dominikána 16. – 17. storočia: *Ale samotný Rím v posledných časoch sveta sa vráti k svojmu starovekému modlárstvu, moci a cisárskej veľkosti. Vyženie svojho veľkňaza, úplne odpadne od kresťanskej viery, bude hrozne prenasledovať Cirkev, prelievať krv mučeníkov krutejšie ako kedykoľvek predtým a obnoví svoje niekdajšie bohatstvo, aké mal za starých cisárov, alebo ho dokonca ešte zväčší...*

Lessius hovorí: *„V dobe Antikrista bude Rím zničený, ako zreteľne vidíme v trinástej kapitole Apokalypsy; a tiež: „Žena, ktorú si videl, je veľké mesto, ktoré vládne nad kráľmi zeme, ona predstavuje Rím v jeho bezbožnosti, ako bol za čias sv. Jána, a bude opäť na konci sveta.“*

Bellarmin hovorí: *„V čase Antikrista bude Rím spustošený a vypálený, ako sa dozvedáme zo šestnásteho verša sedemnástej kapitoly Apokalypsy.“*

Jezuita Erbermann k tomu dodáva: *„Všetci s Bellarminom vyznávame, že rímsky ľud sa krátko pred koncom sveta vráti k pohanstvu a vyženu rímskeho pápeža.“*

Viegas o osemnástej kapitole Apokalypsy hovorí: *„Rím v poslednom veku sveta, keď odpadne od viery, dosiahne veľkú moc a nádheru a bohatstvo a jeho moc sa rozšíri po celom svete a bude veľmi prekvitať. Žijúc v prepychu a nadbytku všetkého, bude uctievať modly a bude zaplavený všetkými druhmi povier a bude sa klaňať falošným bohom. A kvôli obrovskému množstvu krvi mučeníkov, ktorá bola preliata za cisárov, ich Boh najprísnejšie a spravodlivo pomstí a to mesto o bude úplne zničené a spálené najstrašnejším a najbolestivejším požiarom.“*

Nakoniec Cornelius à Lapide zhrňa to, čo možno považovať za bežný výklad teológov. V komentári k tej istej osemnástej kapitole Apokalypsy hovorí: *„Tieto veci treba chápať o meste Rím, nie o tom, čo je, ani o tom, čo bolo, ale o tom, čo bude na konci sveta. Lebo potom sa mesto Rím vráti k svojej bývalej sláve a podobne k svojmu modlárstvu a iným hriechom a bude také, aké bolo za čias svätého Jána za Nera, Domiciána, Décia atď. Lebo z kresťana sa opäť stane pohanom. Vyženie kresťanského veľkňaza a veriacich, ktorí sa ho pridržiajú. Bude ich prenasledovať a zabíjať. Vyrovná sa prenasledovaniu pohanských cisárov proti kresťanom. Lebo tak vidíme, že Jeruzalem bol najprv pohanom za Kanaáncov; po druhé, veriacim pod Židmi; po tretie, kresťanom za apoštolov; po štvrté, pohanom opäť pod Rimanmi; po piate, Saracénom pod Turkami.*

Veria, že také budú dejiny Ríma: pohanské za cisárov, kresťanské za apoštolov, veriace za pápežov, odpadlice za revolúcie a pohanské pod Antikristom. Len Jeruzalem mohol tak formálne zhrešiť a klesnúť tak nízko; lebo len Jeruzalem bol tak vyvolený, osvetlený a zasvätený. A keďže nikto nikdy nebol taký horlivý v prenasledovaní Ježiša ako Židia, tak sa obávam, že nikto nebude nikdy tak neúprosný voči viere ako Rimania.“

Kardinál Manning si netrúfa predpovedať budúce udalosti konkrétnejšie ani označiť osoby, ktoré ich budú realizovať. Chce však s istotou, ktorú čerpá z Božieho slova a z výkladov Cirkvi, poukázať na veľké princípy, o ktoré obe strany vedú boj. Antikrist a antikresťanské hnutie má podľa neho tieto znaky:

- po prvé, schizma, oddelenie sa od Cirkvi Božej;
- po druhé, popretie Božského a neomylného hlasu Cirkvi;
- a po tretie, popretie Vtelenia.

Je teda priamym a smrteľným nepriateľom jedinej svätej katolíckej a rímskej Cirkvi. Odlúčením sa od tejto jednoty sa konštituuje každá schizma. Cirkev je tiež jediný orgán, ktorým prehovára božský hlas Ducha Svätého; je to chrám a svätyňa Vtelenia a ustavičnej obety.

Jednoduchá voľba

Ľudia budú stáť pred pomerne jednoduchou voľbou. Budú sa musieť rozhodnúť medzi dvoma vecami, medzi vierou v učiteľa hovoriaceho neomylným hlasom, ktorý vládne jednote, ktorá teraz, ako na začiatku, spája národy sveta, alebo duchom fragmentárneho „kresťanstva“, ktorý je zdrojom neporiadku a končí sa nevierou. Tu je jednoduchá voľba, ku ktorej sme všetci privedení; a medzi nimi sa musíme rozhodnúť.

Udalosti každého dňa posúvajú ľudí k tejto voľbe. Každým dňom sú ľudia viac a viac rozdelení. Toto sú časy preosievania. Náš Božský Pán stojí v Cirkvi: „V ruke má vejačku, vyčistí si humno, pšenicu si zhromaždí do sýpky, ale plevy spáli v neuhasiteľnom ohni.“ (Mt 3,12). Je to čas skúšky, keď „niektorí z rozumných padnú“ a spasení budú len tí, ktorí sú vytrvalí až do konca.

Dvaja veľkí nepriatelia zhromažďujú svoje sily na posledný konflikt; nemusí to byť v našich dňoch, nemusí to byť ani v čase tých, ktorí prídu po nás; ale jedna vec je istá, že už teraz sme tak vystavení skúške, a budú jej vystavení aj tí, ktorí budú žiť v čase, keď sa to stane. Lebo tak ako Syn Boží vládne na výsostiach a bude vládnuť, „kým nepoloží všetkých svojich nepriateľov pod svoje nohy“, tak istotne každý, kto zdvihne päť alebo namieri zbraň proti Jeho viere, Jeho Cirkvi alebo Jeho námestníkovi na zemi bude zdieľať súd, ktorý je pripravený pre Antikrista, ktorému slúži.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/cas-skusky-a-preosievania/>